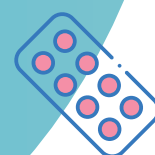

Na Slovensku je dostupná iba necelá štvrtina liekov na rakovinu, ktoré odporúčajú európski odborníci

Najnovšia analýza Asociácie inovatívneho farmaceutického priemyslu (AIFP) ukazuje, že v prístupe k moderným liekom na rakovinu Slovensko zaostáva. **Celkovo zo 171 onkologických indikácií¹ je na Slovensku hrađených z verejného zdravotného poistenia len 22 %.**

Vieme, ktoré lieky sú najúčinnnejšie podľa európskych odborníkov

V prípade onkologických ochorení sa dnes neliečia nádory iba podľa, toho ktorý orgán postihujú, ale terapia je štandardne zameraná na konkrétny typ nádoru, jeho špecifické parametre, ako je napríklad štádium ochorenia, alebo prítomnosť genetických zmien. Toto presne popisuje tzv. indikácia. Na to, aké lieky, resp. kombinácie liekov, sú v jednotlivých indikáciách tie najvhodnejšie sa využívajú všeobecne uznávané odporúčania pre liečbu, tzv. guidelines. Sú to liečebné smernice, vypracované odbornými lekáorskými spoločnosťami.

Väčšina onkologických indikácií je pokrytá usmerneniami Európskej spoločnosti pre klinickú onkológiu (**ESMO – European Society for Medical Oncology**). Odborníci sa tiež často odvolávajú aj na **NCCN guidelines** – smernice americkej **National Comprehensive Cancer Network**.

Obe odborné spoločnosti **hodnotia reálny klinický (medicínsky) prínos dostupných liekov** v jednotlivých indikáciách. Podľa toho odporúčajú, ktoré lieky sú v liečbe daného ochorenia naozaj účinné a majú pre pacientov pridanú hodnotu. Využívajú na to prepracovanú metodiku.

¹ Jedná sa o 171 indikácií registrovaných v rokoch 2011-2019, teda v období účinnosti súčasného zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov

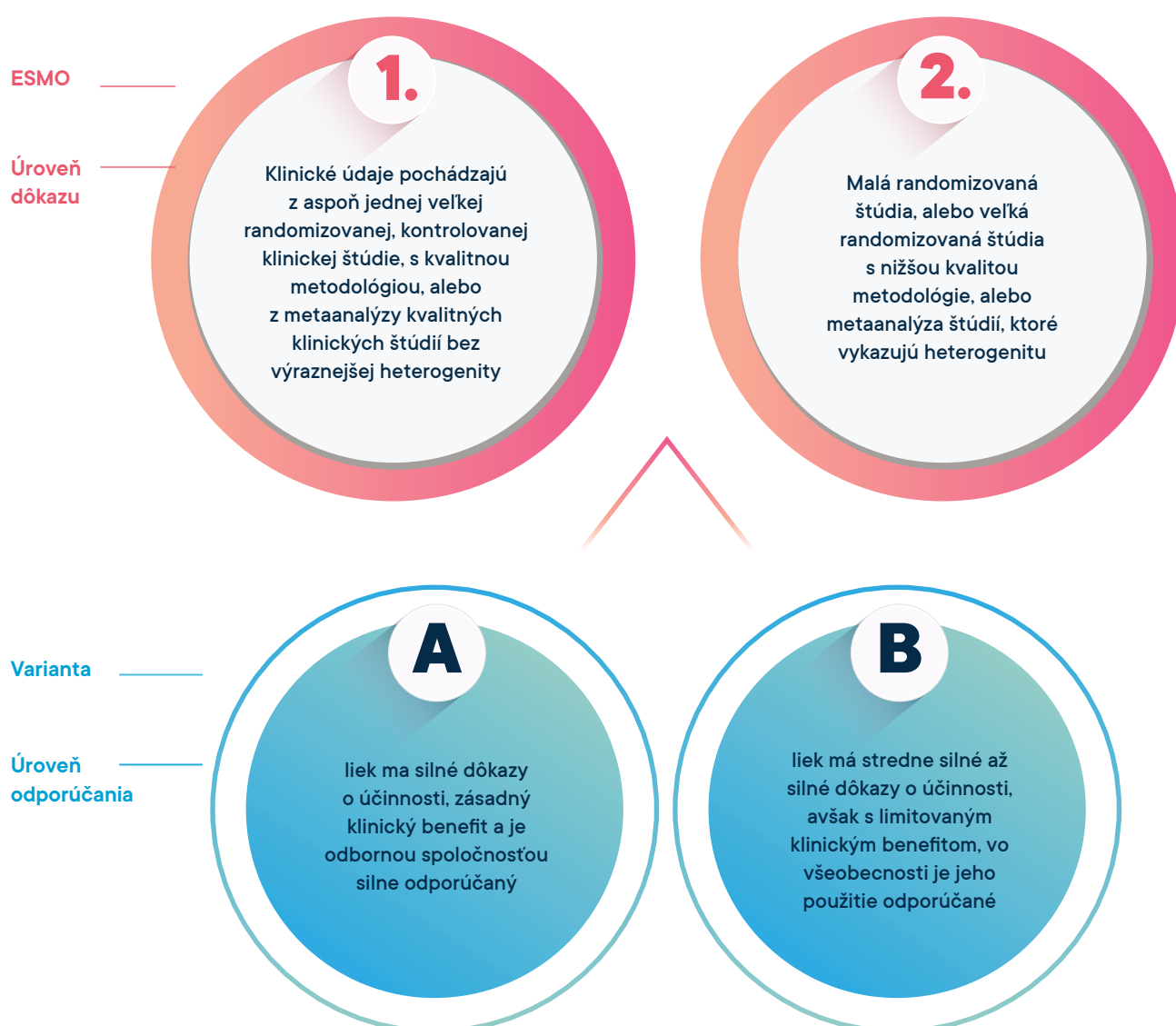
V rámci hodnotenia ESMO je jednotlivým liekom priradená známka v dvoch kategóriách, a to:

1. Úroveň dôkazu (Levels of evidence; úroveň I-V)
2. Stupeň odporúčenia (Grades of recommendation; stupeň A-E)

Americký systém NCCN je podobný a má rovnako dve kategórie hodnotenia:

1. Úroveň dôkazu prínosu liečby (Categories of Evidence and Consensus; 1, 2A, 2B a C)
2. Preferovaná terapia (NCCN Categories of Preference; 3 stupne)

V prípade usmernení ESMO majú najvyššie hodnotenie indikácie v kategórií IA-IB a IIA-IIB.

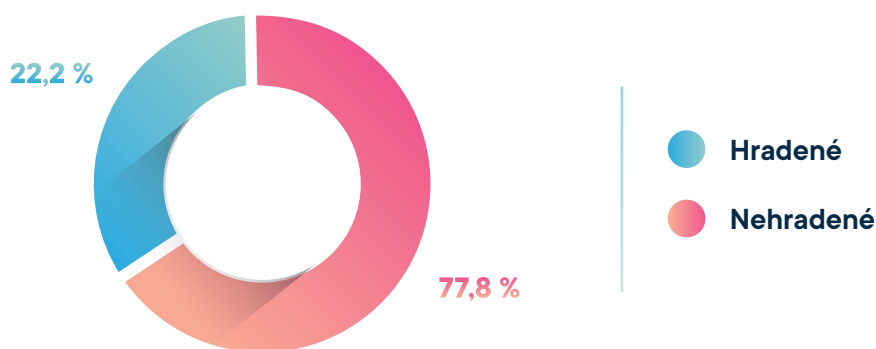
Európske odporúčania náš úhradový systém nerešpektuje

V období od 1. januára 2011 do 31. decembra 2019 bolo v Európe registrovaných 86 originálnych liekov, ktoré je možné použiť v celkovo 171 indikáciách pri liečbe onkologických ochorení. Jeden liek totiž môže byť účinný pre viaceré indikácie. Pre každú zo 171 indikácií sme v medzinárodných liečebných smerniciach ESMO a NCCN dohľadali príslušné odporúčanie. Pri jednotlivých indikáciách sme rozlišovali nielen rôzne typy nádorov, líniu liečby, ale napríklad aj či je liek registrovaný v monoterapii alebo kombinovanej liečbe s iným liekom. Je to dôležité preto, lebo aj pri týchto detailoch sa líšia odporúčania medzinárodných onkologických spoločností.

Zistili sme, že na Slovensku je z tohto počtu indikácií štandardne hrazených len 22,2 %. Slovenskí pacienti tak nemajú z verejného zdravotného poistenia k dispozícii modernú terapiu až v prípade 133 indikácií.

Onkologické indikácie a úhrada z verejného zdravotného poistenia

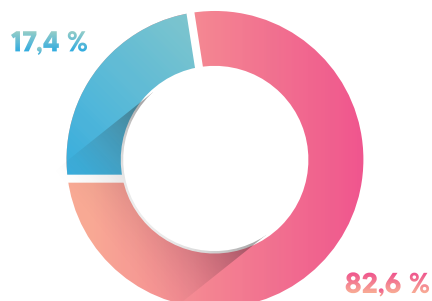
Prehľad stavu hradenia všetkých indikácií u liekov registrovaných od 2011 do 2019 podľa EMA.

Metodika: celkový počet indikácií 171. ESMO hodnotenie uvedené u 132 indikácií. 39 indikácií nemá ESMO guidelines, alebo sú smernice zastaralé (liek bol registrovaný neskôr ako smernice vznikli), alebo liek nie je uvedený v smerniciach. Uvedené percentá zodpovedajú pomeru z celkového počtu indikácií tj zo 171.

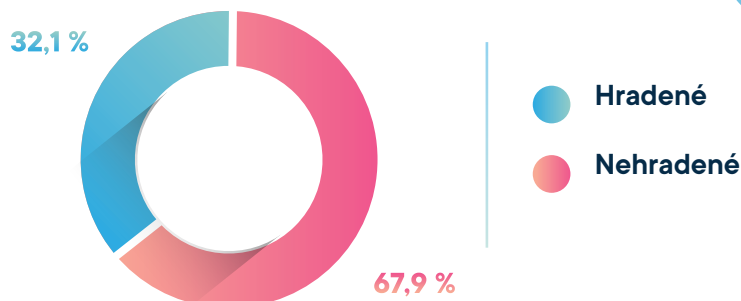
V prípade **solídnych tumorov** sú v súčasnosti dostupné moderné lieky pre 115 indikácií, avšak **hrazených je len 20 z nich (17,4 %)**. Len o niečo lepšia situácia je pri **rakovine krvi (hematologických malignitách)**, kde je z celkového počtu 56 indikácií **hrazených 18, teda 32,1 %**. **Aj to je však stále len necelá tretina dostupných indikácií.**

Solídne tumory

Hematologické malignity

Počet indikácií v rámci liečby solídnych tumorov je 115 a z nich 15 nemá žiadne ESMO odporúčanie, to znamená že buď neexistujú ESMO guidelines, alebo sú smernice zastaralé (liek bol registrovaný neskôr ako smernice vznikli), alebo liek nie je uvedený v smerniciach

Počet indikácií v rámci liečby hematologických malignít je 56 a z nich 24 nemá žiadne ESMO odporúčanie, to znamená že buď neexistujú ESMO guidelines, alebo sú smernice zastaralé (liek bol registrovaný neskôr ako smernice vznikli), alebo liek nie je uvedený v smerniciach

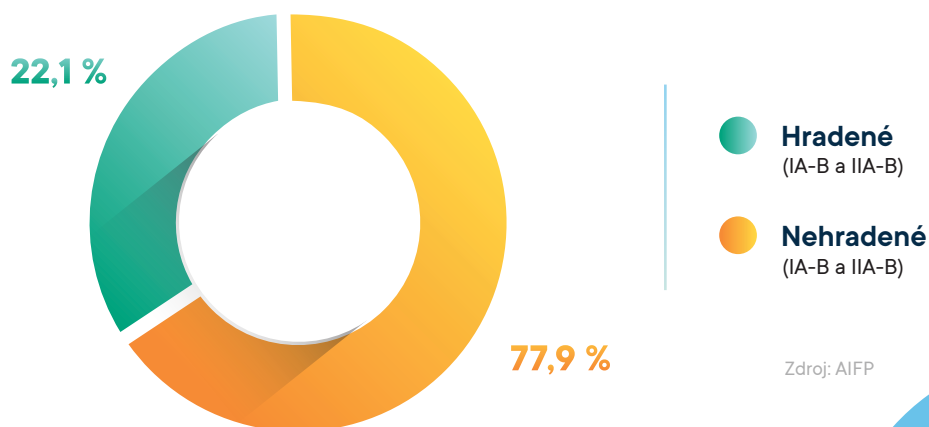

Najkvalitnejšie lieky na Slovensku chýbajú

Analyzovali sme aj špecificky iba tie indikácie, ktoré dostali najvyššie hodnotenie podľa smerníc ESMO (IA-B a IIA-B). Zo **104 takýchto top hodnotených indikácií je na Slovensku hrađených len 22,1 %**.

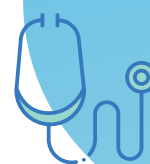
Na Slovensku teda nie sú dostupné ani tie lieky, ktorých výsledky v liečbe rakoviny európski odborníci hodnotia ako najkvalitnejšie, a to na základe vysokej miery klinického dôkazu, ktorý je podporený dostatočne robustnými klinickými štúdiami.

Úhrady v top
indikáciách
podľa ESMO
(IA-B a IIA-B)

Zdroj: AIFP

Moderné lieky na rakovinu existujú: **Nie však pre Slovákov**

Najviac z celkového počtu 171 indikácií sa týka **rakoviny (karcinómu) pľúc, rakoviny lymfatických uzlín - lymfómov a rakoviny (karcinómu) prsníka**. Napriek tomu, že v Európe je na tieto typy rakoviny registrovaných v poslednom období najviac indikácií pre jednotlivé nové lieky, na Slovensku je počet hrađených indikácií minimálny. V prípade rakoviny pľúc je to len 11,1 %, u karcinómu prsníka 12,5 % a u lymfómu 31,2 %.

Najhoršie sú na tom pacienti s rakovinou obličiek, pečene, močového mechúra, vaječníkov, pankreasu, hlavy a krku. V rámci týchto oblastí totiž nie je na Slovensku zo zdravotného poistenia hrađená žiadna indikácia, ktorú odporúčajú najvýznamnejší európski onkologickí odborníci.

Úhrada indikácií podľa zasiahnutého orgánu (počet)

